

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravnništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznaniila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 121.

Ljubljani, v soboto 28. maja 1892.

Letnik XX.

Državni zbor.

Z Dunaja, 27. maja.

Vravnava denarne valute

V dopolnitev svojega poročila omenjati mi je z nekaterimi besedami še govornikov, ki so prišli v zadnji seji k besedi. Med njimi je bil levičarski poslanec profesor Suess, ki je z Neuwirthom jeden najveljavnejših nasprotnikov vladnih predlogov. Splošna sodba o njegovem govoru se glasi, da je bil najboljši med vsemi, kar smo jih v tej zadevi slišali, ali kakor je Neuwirth zavrgel nasvetovane načrte, ne da bi bil vedel kaj boljšega nasvetovati, tako tudi Suess v svojih izpeljavah ni bil dosleden. On je hvalil srebro, katerega se čedalje več dobiva na svetu, pa ni predlagal, da naj se nova veljava opira na srebro, ampak je očital ministru, zakaj še ni nakupil dosti zlata.

Brez ovinkov je priznaval, da je nasprotnik zlate veljave, pa ne iz želje po ljudski hvali, ne iz osebnih koristih, ne iz nasprotovanja proti vladi, ampak ker je zlata čedalje manj na svetu, potrebuje pa se ga čedalje več.

Pred petnajstimi leti dobilo se je zlata 128.000 kilo, kar znaša okoli 230 milijonov goldinarjev našega denarja. Leta 1890 ga je bilo ravno toliko; zato pa ni res, da bi imelo zlato trdne cene; one rastejo ali padejo, kakor cena srebra, čeravno to na prvi mah ni videti.

Konečno priporoča govornik, da naj se vlada ne veže na novo veljavo, dokler nima zadostnega zlata. Zato naj se finančni minister pooblasti, da naj nakupi potrebnega zlata. Ali določi naj se postavno tudi kovanje srebrnega denarja, in konečno naj se razmera med zlatim in sedanjim denarjem ne določi za trdno, ampak le fakultativno, ker se ne vé, kaj prinese poslednja leta.

Kakor pri Neuwirthu, zdelo se je finančnemu ministru potrebno, tudi Suess-u nemudoma odgovorjati in razkriti nevarnost njihovih načel. Če bi morala država po Suess-ovi zahtevi kupiti zlato,

predno se določi razmera njegova k sedanjemu denarju, bila bi to velika nevarnost in mogoče tudi jako hud udarec za državo in za narodno gospodarstvo.

Tudi to ni povsem resnično, da bi se cena zlata spreminjala, ker je zlato sicer podlaga, ne pa jedino denarno sredstvo; zato se vsaj v mirnih časih ni bati, da bi rastla njegova cena. Kar se pa tiče vojskinih časov, minister zagotavlja, da sedaj, hvala Bogu, ni nobene nevarnosti; ako bi pa prišlo do vojske, sedaj pač nobena država ne more povedati, kako bi se v tem slučaju zasukale njene denarne razmere.

Razven omenjenih dveh govorili so za valuto poslanci: Steinwender, Menger in Leonhardi, večidel z gospodarskega stališča. Steinwender govoril je umevno in po domače, ter dokazoval, da bi imelo kmetijstvo in obrtnijstvo veliko škodo, če bi prevladala načela Neuwirthova. Naš kmetovalec ali obrtnik, ki prodá n. pr. za 1700 mark blaga v Nemčijo, dobí za teh 1700 mark sedaj 1000 gld.; če bi šlo pa po Neuwirthovi zahtevi, da bi bili namreč dve marki jednaki jednemu našemu goldinarju, dobil bi samo 850 gld., torej 150 gld. manj, kakor sedaj, in z zgubo teh 150 gld. bi morda tudi ves njegov dobiček splaval po vodi.

Tudi Menger in Leonhardi sta govorila z gospodarskega stališča, in zlasti je slednji s številkami dokazoval, da je vsled nove veljave za naše kmetijstvo in gospodarstvo dobiček veliko večji, kakor troški, ki jih bo prizadejala vravnava naše valute.

Proti vpeljavi nove veljave sta govorila češka poslanca Slavík in Vašaty. Prvi se je izpodtikal, da prevzame naša polovica pri vpeljavi zlate valute 70 odstotkov, ogerska pa le 30, namesto, da bi vsaka prevzela polovico. Na sedanjih denarjih stoji v napisu tudi naslov kralj češki, ki se v novem načrtu ne nahaja, kar zopet kaže, da hoče vlada naslov kralja češkega povsod na stran potisniti. Ali če tudi odpravlja naslov kralja češkega, kraljestva

češkega ne bo odpravila; ostalo bode še tedaj, ko bodo druge države že zginile s pozemeljskega površja.

Tudi Vašaty je grajal, da se nahaja na napisu samo ime „imperator“, — cesar — ne pa naslov kralja češkega. Ker je v svojem govoru omenjal političnih razmer, opominjal ga je predsednik, da naj govori o valuti, ker bi mu moral sicer vzeti besedo. Mladočeški poslanci so se hudovali zaradi tega opomina, češ, da je Foregger ovadil govornika pri predsedništvu, in nekdo si je izmislil celo šalo, da postane Foregger novi policijski vodja na Dunaju, ali opomin je veljal le malo časa; Vašaty je namreč omenjal bojazni, da se nam utegne tako goditi, kakor Italiji, ki ima zlato valuto, zlata pa nima, in je vzel od tod priliko razpravljati trodržavno zvezo, ki ima slabe posledice za naše gospodarske razmere.

Za njim sta prišla na vrsto Jaworski in Plener, da sta stavila predloge gledé sostave odsekov, in konečno je še Lueger ob kratkem zavračal Steinwender-ja; potem je bilo glasovanje, pri katerem je obveljal predlog Jaworskega, kakor sem poročal že zadnjič.

Odsek volil se je v današnji seji ter so bili izbrani: 1. izmed konservativcev in moravskih poslancev: Morsey, Ebenhoch, Treuinfels (namesto Kathreina, ki se je odpovedal kandidaturi), Borčić, Povše, Šuklje, Deym, Kleist, Sylva-Tarouca, Styrc, Hormuzaki, Meznik in Fries; 2. iz poljskega in rusinskega kluba: Jaworski, Kozłowski, Pininski, Rutowski, Rapaport, Weigel, Szczepanowski, Krainski, Abrahamovič in Teliszewski; 3. iz mladočeškega kluba: Elm, Kaizl, Kramar in Čestomir Lang; 4. iz levičarskega kluba: Plener, Heilsberg, Herbst, Beer, Mauthner, Neuwirth, Schwab, Russ, Schaup, Bärnreither, Suess, Gross, Hallwich, Menger in Peez; 5. iz nemško-nacionalnega kluba: Bareuther, Fuss in Steinwender; 6. iz krščansko-socijalne zadrage: Jax; 7. iz Coroninjevega kluba: Stalitz; 8. iz južno-tirolske skupine: Malfatti.

LISTEK

Daj nam danes naš vsakdanji kruh!

(Črtica; spisal A. Medved.)

Odtirgala je mlada žena srobot, ki se je držal stare bukve, da bi povezala nabrano beršo. Nje lice je blede, oči zaplakane. Sedemleten sin stoji pred njo.

„Mama, kdaj pridejo atej? Koliko časa jih že nisem videl!“

Materi zadržte ustnice in solze se ji uderó po obrazu.

„Tvoj atej se vrne kmalu, le počakaj! Saj ni dolgo, kar naju je zapustil!“ teši dečka.

„Kaj jočeš, žena?“ zazveni miloben glas.

Lepa kneginja iz grada stopi pred nekoliko uplašeno dvojico in uprè veliko modro okó vanjo.

„Menila sem, da ste preprosti ljudje vedno srečni in veseli.“

„Visoka, milostna gospa, nismo ne. Rečem lahko, da hujšega gorja ne morem misliti, kakor tlači mene poslednje dni.“

„Razloži mi svojo nesrečo odkrito, kakoršna je in kakor jo občutiš. Deček je tvoj, kaj ne da?“

„Da, moj. Predčeranjem me je brez slovesa zapustil mož. Zamán ga pričakujem uro za uro, po noči in po dnevu. Ne vrne se od nikoder.“

„Saj ni dete, da ne bi znal domov, in hudobnik, da ne bi hotel!“ méni plemkinja.

„A v meni rojé strašne slutnje. Nekaj tednov sém je pohajal tako zamišljen po hiši in zavrtih. Tudi vém, zakaj. Delal je nedaleč v tovarni, po-habil si tam nogo, in nedavno zgubil delo, ker je ondotni tovarnar razpustil vse delavce. Njivico imava ob bajti, a kako naj živiva ob suhi zemlji, ko je nimava s čim oploditi? Nobena ženska ne bi mogla v taki stiski utrpeti moža. Tudi jaz ga ne morem.“

„A kake slutnje ti rojé po glavi?“ vpraša kneginja.

„Kake slutnje? Moj Bog, saj si ne upam ziniti. Bojim se, gospa, da bi si mož ne storil zla. Beračil on ne bode. Poznam ga. Najeti ga nihče ne mara, ker sleherni misli, da ga ovira pabljen noga. In občuten in hiter je takó.“

„Kje imate svoj dom?“

„Oni kraj vrha v vzdolju tega hriba. — Velik križ je tudi, da ne morem zdaj dečka nikdar samega pustiti, kadar se količkaj oddaljim z doma. O, koliko mi je prebiti!“

Žena pokrije obraz z rokami in polglasno za-ihti. Kneginja se ozrè nánjo, potem pa pogleda na tla, kakor bi nekaj premišljevala. Čustvo milosrdja jo presune, da se strese.

„Žena,“ reče, „vzemi, kar imam slučajno seboj! To naj hrani tebe in sinka, dokler se mož ne vrne. Utolaži se! Hrana, obleka in stanovanje so človeku prve stvari, brez kojih mu ni življenja. A niso vse. Vedi, solzna žena, in zapomni si: tudi pod sijajnim odelom utriplje včasih nesrečno srce, tudi pod krasnim šapljem (diadem) se dreve obupne misli in iz bogato opremljenih dvoran hodi ta in oni mirú iskat v tihi gozd. Kar vzemi!“

V rokah zlahtne dobrotnice zablisnejo zlati in se počasi vsujejo na rósno dlan hvaležni ženi. Ubo-žica vsa osupla spravi denar v krilo, prime kneginji roko in jo poljublja in s solzami kropi.

„Hvala, hvala! Plačaj vam dobrotni Bog!“

„Brž, ko se vrne tvoj mož, pridita k meni v grad! Gotovo dobodeta kako pripravno delo. Ne morem si namreč misliti, da bi se pridnih rôk ne dalo živeti.“

Kneginja stopi po stezi naprej; ljubeč nasmeh odslóvi ženo. Pobere srobot s tál, ki ga je izpustila prej iz rôk, in se ozrè. Dečka nikjer.

Na dnevnem redu

današnje seje stalo je razven volitve valutnega odseka prvo branje nekaterih samostalnih predlogov, izmed katerih je bil dozaj, ko to sklepam, rešen še-le prvi, namreč predlog Kaizlov, da naj se zakon gledé varstva delavcev raztegne tudi na dni-narje in pomagache. V zvezi z njim razpravljaj se je še predlog Bärnreitherjev in Russov, da naj se za dunajske prometne naprave ustanovi poseben obrten nadzornik s sedežem na Dunaju. Te predloge so utemeljevali poslanci Kaizl, Bärnreither in Russ, poleg katerih sta govorila tudi še dunajska krščansko-nacionalna poslanca Gessmann in Lueger, potem so bili v pre-tresanje in poročanje izročeni obrtnemu odseku z naročilom, da naj v štirih tednih o tej zadevi po-roča zbornici.

Volilno gibanje na Hrvaškem.

(Izvirni dopis.)

Pri sedanjih volitvah v hrvatski sabor si boste stali samo dve stranki nasproti, namreč vladina in Starčevićeva, kajti tretja stranka, neodvisna, je sto-pila v pasivno opozicijo. Tako je sklenila skupščina, ki je zborovala dne 19. maja tukaj v Zagrebu. Kaj je prisililo to stranko, da je tako iznenada popustila bojno polje, tolmači njen oglas narodu. Nesvobodno gibanje za časa volitev ter prevelik pritisk od strani vlade ravno na to stranko navajajo podpisani možje kot uzrok tega svojega ravnanja. Nekaj je kriva pa tudi brezobzirnost stranke Starčevićeve, ki ni hotela slišati o nobenem dogovoru z neodvisno stranko gledé kandidatov, kateri so se imeli postaviti po raznih kotarih. Odkar so pri zadnjih mestnih vo-litvah v Zagrebu Starčevićeveci popolnoma propali, ni hotela ta stranka nobenega kompromisa več z neod-visnimi. Tako je bilo tudi zastopnikoma neodvisne stranke, katera sta se hotela dogovoriti radi po-slancev za mesto Zagreb, odgovorjeno, da stranka prava v bodoče noče imeti nobenih zvez z neod-visnimi in da hoče povsodi svoje kandidate postaviti. Ker je iz teh razlogov bilo zares malo upanja za neodvisno stranko pri novih volitvah, odrekla se je rajše vsakemu sodelovanju pri njih. Ali je stranka prav ravnala, da je tako storila, o tem je težko pravo soditi, vendar pa moramo reči, da je škoda za neke izvrstne poslanca, ki se bodo gotovo pogrešali v bodočem saboru. Celo „Narodne Novine“, ki so imele prav malo lepih besed za to stranko, pri-znavajo, da je bila vselej domoljubna in inteligentna, in da je imela tudi izvrstne zastopnike v saboru, za kateri bi bilo tudi pri sedanjih volitvah najmanje osem poslancev izbranih. Da je v tej stranki za-stopana zares inteligencija, more se videti iz pod-pisov na dotičnem oglasu. Med ostalim je poznato, da pripada tej stranki večina našega duhovenstva, a na čelu sam škof Strossmayer, če tudi dejansko ni v novjšem času nikjer sodeloval pri njej. Ker bi bila sčasoma ta stranka morda vendarle sedanjo narodno nadvladala, zatorej so jo od te strani tako hudo napadali, posebno pa še Strossmayerja, kot glavnega zastopnika njenega. Ze pred petimi leti,

ko so bile zadnje volitve, gledalo se je, da se šte-vilo te stranke zmanjša v zboru, kar se je seveda tudi zgodilo. Na pritožbo radi nepravilnega ravnanja pri omenjenih volitvah se ni v saboru oziralo in nikdar odgovorilo. Tako bi se bilo bržkone tudi letos zgodilo, zatorej se je stranka raje umaknila. Starče-vičevi stranki pa je bila neodvisna na potu ter je gledala, da jo pri vsaki priliki očrni, kot nehrvatsko stranko. Zdaj pa, ko se jej je umaknila, vabi njene privržence v svoj tabor. Celo Strossmayer je zdaj hrvatski domoljub in ves njegov trud za prosveto neprecenljiva vrednosti. Tudi akademiki, vseučilišni profesorji in drugi ugledni možje, ki so bili dozaj le slavosrbi, veljajo za domoljubne možé, ker jim ne delajo nič več nasprotja. Tako je zdaj Starčevićeva stranka zedinila narod hrvatski v en tabor proti vladini stranki. Ali je zares tako, učila nas bode prihodnjost. Za te volitve pa je zares ta stranka postavila do 40 svojih kandidatov, ki pa gotovo ne bodo vsi izbrani, ker jih neodvisna stranka ne bode podpirala, vsaj v svojem oglasu priporoča volilem sploh nesodelovanje v sedanjih okolištinah. Mogoče pa je, da bodo mnogi vkljub temu volili s Starče-vičevo stranko.

Vlada ima zdaj že v vseh 90 kotarih svoje kandidate, od katerih bode tudi večina izvoljena brez vsake posebne borbe; le v modruško-reškej županiji bo vlada težje prodrla s svojimi kandidati, kajti tukaj ima stranka Starčevićeva največ privržencev. Po mestih pa je vlada svoje zmage gotova, saj tukaj odločuje večidel uradništvo, samo v Karlovcu bi znal biti voljen zopet opozicijski kandidat.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. maja.

Notranje detele.

Nemški „schulverein“. Te dni je imel nemški „schulverein“ občni zbor na Dunaju. Na predvečer so se že bili sešli razni zastopniki tega društva in je poslanec Dummreicher se pritoževal, kako se nemštvo potiska nazaj na Štajerskem in Koroškem. Nemcem se ni še nikdar tako hudo go-dilo, kakor že zdaj. Vse, kar ima kaj oblasti, je proti njim. Poslednjih dvanajst mesecev so jih za-deli taki udarci, kakor poprej še nikoli. Opirati se morejo le na lastno moč. Pri zboru samem je pa Plener tožil o neugodnem položaju v Avstriji in da nemško-narodno naudušenje pojema. Nemci pa še dolgo ne bodo dosegli, kar njim gre, zato je treba večje požrtvovalnosti. Kakor bi ne vedel, kako vlada v Avstriji skrbi za Nemce, bi se mu res morali v srce smiliti, ko bi slišal take govore. K shodu so prišli minister grof Kuenburg, namestnik grof Kiel-mansegg, deželni maršal grof Kinsky, dunajski župan dr. Prix. Da sta se minister in namestnik udeležila shoda tega društva, to pač ni veselo znamenje za nas.

Nemške pritožbe. Nemški listi so zadnji čas polni pritožeb. Tako neso zadovoljni več z gro-fom Schönbornom, da ne pospešuje več nove raz-delitve okrajev na Češkem. Pravosodni minister baje neče v to pritrditi, da bi v komisijo za razdelitev okrajev po narodnostih kar praškega nadsodišča pred-sednik poklical dva druga Čeha, ko sta prejšnja češka člana izstopila in dr. Rieger neče naznaniti novih kandidatov. Schönborn sili, da sedaj še nemško

zaupnika izstopita, da potem noben narod ne bode imel kake prednosti v tej komisiji. To pa Nemcem ni všeč, ker bi levica ne mogla vplivati na delo-vanje te komisije, ki bi bila potem sestavljena iz samih uradnikov. Take nemške pritožbe pa ne osta-jajo brez uspeha. Tako je nedavno minister za dva skoro čisto češka okraja na Moravskem imenoval dva odločna Nemca za sodnika. Govori se, da je mini-ster Kuenburg naročil levičarjem, da naj se prito-žuje po listih in pa tudi gredo k Taaffeju, da bode potem njegova beseda več veljala v ministerstvu.

Moravsko. Nemško-narodni listi napadajo nemške liberalce, da v Prostejevem neso pri občin-skih volitvah dovolj podpirali nemških kandidatov. Več židov namreč ni šlo volit. Sicer je pa v tem mestu toliko Čehov, da pri svobodnih volitvah ni mogoča nemška zmaga. Nemci bi se bili mogli ob-držati v mestnem zastopu le, ko bi bogati židje bili volili in tudi na vso moč pritiskali na volilce. To so pa ravno nemški nacionalci želeli. Židom se pa ne zdi več umestno, da bi vse sile porabljali za nemške nacionalce, ker baš ta stranka precej očitno kaže svoje sovraštvo do židovstva, veliko bolj očitno, nego Čehi. Pa tudi drugod po Moravskem se kaže nasprotje mej nemškimi nacionalci in nemškimi liberalci. Za Slovane je to dobro, ker Nemci itak gospodujejo v tej deželi le s pomočjo židovskega kapitala. Če jim židje odrekó pomoč, pa pridejo v manjšino.

Sokolska slavnost v Levovu. K veliki sokolski slavnosti, ki bode o Binkoštih v Levovu, obljubili so priti češki in hrvatski Sokoli. To pa ne-katerim višjim krogom ne ugaja, ker se boje, da bi ne prišlo do kake politično-narodne demonstracije. Generalno ravnateljstvo državnih železnic je prekli-calo udeležiteljem že dovoljeno, za polovico znižano voz-nino. To je naznanilo tudi severni železnici, da se pridruži temu koraku. Načelstvo levovskega „So-kola“ se je obrnilo na predsednika zbornice po-slancev Smolko, na predsednika poljskega kluba Ja-worskega in na zastopnika levovskega mesta, da po-sredujejo po dotičnih mestih v korist levovskega „Sokola“. Ta prepoved zdi se nam jako pomenljiva. Na Dunaju se menda boje, da bi se Poljaki ne pri-bližali drugim Slovanom in tako jeli popuščati svojo separatistično politiko. V Levovu se vendar vladi ni bilo batí kacih rusofilskih pojavov. Kdo vé, če nema levica tukaj svoje roke vmes.

Vnanje države.

Srbska vlada je odpovedala vse še tekoče trgovske pogodbe. Nove pogodbe bode sklenila na podlagi trgovske pogodbe, katero je sklenila z Avstro-Ogersko.

Italija. Italijanska vlada je dobila pri prvem glasovanju v zbornici tako majhno večino, da se to ne more smatrati za zaupnico. Ko bi kralj z vsemi silami si ne prizadeval, da obdrži novo vlado, go-tovo bi dala ostavko. Opozicija po svojih listih celo trdi, da vlada prav za prav niti večine ni dobila, ker 37 poslancev ni glasovalo. Opozicija trdi, da se pri glasovanjih morajo vsi navzoči poslanci je-mati v poštev. Dosedaj v Italiji to ni bilo v navadi, temveč so se ozirali le na tiste poslanca, ko so gla-sovali. Ministerski svet je imel že dvakrat posveto-vanje o položaju, ki se je pokazal pri tem glasova-nju. Kaj se je sklenilo, o tem dosedaj še ni no-benih poročil. Toliko je gotovo, da se sedanja vlada ne bode dolgo držala. Francoski listi vsi naglašajo, da je italijanska vlada moralno poražena. „Paix“ misli, da bodo hitro sledile ministerske krize druga za drugo, naposled pa pride do krize vladne oblike.

(Dalje v prilogi.)

Sinek se je ustrašil visoke gospe. Skril se je za materino krilo, potem pa vedno hitreje pobiral korake nizdolu. Kar ga je prav za prav tako hitro odnašalo od matere v stran, to so bile črne in ru-deče jagode, ki so vse splaz in bohótno rastle preko lahko nagnjene rëbri. Davi je použil kós kruha in poslej nič več. Ni čuda, da je hlástno zobal bo-rovnice.

Dospé do peščenega jarka, katerega so izkopali budourniki. Tudi danes še teče voda v dol, a dokaj mirnejša in čistejša. Ob jarku sedi na grčavi ostrvi, ki veže brega, mož. Z desnico podpira upali obraz. Sam in moléé sedi in obup mu razjeda srce. Otrok ga uzré, a se ne ustraši. Sij veselja obsine nedolžna lica, skoči k možu in vsklikne: „Atej, atej!“ Očetu pa se zmračí oko, strani hoče odriniti sina, ki se mu približa do kolen, a ko položi roko na ramena, ne čuti več moči, da bi odpodil od sebe — rodno dete.

„Kako prideš sem? Pojdi domov! Vrni se, od koder si prišel,“ dé mu trdo.

„Idiva skupaj, atej. Mama vas čakajo in prej-le so jokali, ko sem vprašal za vas. Idiva!“

„Ciril, le pojdi in pusti me samega! Ti ne veš, zakaj sem tu in nisem doma,“ odpravlja oče otroka, meče govoreč.

„Sam ne grem, atej. Vi morate iti z menoj! Kaj pa ste mi prinesli iz mesta?“ Rekši seže sin očetu v žep in predno se oče zavé, kaj mu otrok hoče, izvleče le-ta iz žepa — vrveo. Ko jo delavec zagleda, vztrepeče. Istrga jo iz majhnih ročic in pol jezno, pol plašno potisne nazaj v žep.

„Jaz pravim, da pojdi odtod!“

Ciril se zgane, ko čuje gromovit ukaz. Mezinec položi na spodnjo ustnico in milo zaplaka.

Pač se zakesa trdih besed in potegne ga k sebi, tešéč:

„Ne jokaj, Ciril! Mama bode skrbela, kje si. Pojdi domov, da se ne zanočiš.“

Deček se brž utolaži. Stopi očetu med koleno in poboža mu z ročicami lici, dejóč: „Atej, vi me nimate več radi.“

Mož se spomni, kako ga je tako odslavljal in pozdravljaj Ciril nekaj, ko je še hodil v tovarno in prihajal iz nje. In divja bol objame njegovo dušo. A se pomiri in nenadno vpraša:

„Ciril, ali si lačen?“

„Lačen, atej.“

„Kdo ti bode rezal kruha?“

„Atej ali mama.“

„In kdo ga bode dajal nama?“

„Bog. Saj moliva vsak večer in vsako jutro z mamo v posteljici: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh!“

Kaj se je zgodilo v očetovem srcu ta hip, kdo vé in more popisati. Vstane, vse telo mu zadrhti, kakor bi ga zapuščal hud duh. Krapko vrže vrveo v potok. Cirilu ovije roke krog vratu. Solze mu za-grnejo poglede. Beseda mu zastane v grlu. In ko poide nekaj smrtno-tihih trenutkov, izvije se očetu še le glas: „Dete, rešilo si me smrti in greha!“

Tedaj začujeta klic skrbne matere:

„Ciril, kje si? Oglasi se!“

„Mati naju kličejo,“ opomni Ciril. „Idiva ji navzgor naproti!“

Na stezi se srečajo.

„Žena, odpusti!“ ogovori jo mož.

Primeta sinka vsak za eno roko in nema od-ideta nizdol domov.

Ko zvečer trudni Ciril zaspi, razodene žena, kaj se je menila s kneginjo, kaj ji je podarila in naročila. Mož pa razkrije nji, kako je kanil sam sebe končati in ga je smrti rešil Cirilov glas.

Pokoj hladne noči je objel goro in kočó. Pokoj je objel po dolgih bridkih dneh tudi srca v koči.

Nemčija. Umrli je berlinski nadžupan pl. Forckenbeck. Pokojnik je bil katolik, a je vedno hodil z liberalci. Rojen je bil 1821. leta v Giessenu, po dovršenih študijah je vstopil v sodnijsko službo. Njegovo politično delovanje začel je 1848. leta, ki je močno agitiral za liberalno stranko. Deset let pozneje je bil voljen v pruski deželni zbor in je sedem let bil celo predsednik zbornice poslancev; 1873. l. je bil imenovan nadžupanom Vratislavi in je torej prišel v gospodsko zbornico. Od 1878. leta je pa bil berlinski nadžupan. Za liberalce je njegova smrt velika izguba. — Proti nekemu angleškemu časnikarju se je Bismarck izjavil, da bi ne vstopil v državno službo, ko bi ga pozvali. Bismarck pač sam najbolje vé, da ga cesar ne bode prosil in zato je lahko tako govori.

Izvirni dopisi.

Iz zatiškega okraja, 26. maja. Skoro vsak teden prihaja na semnje tod okoli neki ljubljanski mesar Z., kateri pokupi in odpelje po več telet skupaj proti Ljubljani. Pa kako neusmiljeno ravna ta človek z ubogo živalijo! Noge jim poveže, potem pa kar tje v jeden dan pomeče na voz. Žival se zvija in muka po 4 ure do Ljubljane ali pa še dlje, če se mesar ustavi mej potjo. To je pač nečloveško! Opozorjamo torej merodajne kroge na to surovost, naj bi n. pr. orožniki malo bolj pazili na tako početje. Stvar bi bili že naznanili županstvu, pa je preoddaljeno.

Tam v St. Vidu so zadnji čas zalegli se rokovenjači, ki ne dajo miru ob sobotah in nedeljah. A ni ga človeka, da bi jih zavrnil. Žandarmerija bi mogla v tem oziru več storiti ter razgnati te razsajalce. Gospod župan je sicer marljiv ter je že večkrat obetal, toda on je predaleč od St. Vida in stanuje v Zatičini. Prav bi bilo, ko bi bil v St. Vidu kak županov pooblaščenec ali pa naj bi g. župan večasih malo pogledal v St. Vid in naredil red.

Iz Šent Jošta, 23. maja. Pisal bi — pa se skoraj bojim, ker boče moje pisanje zopet glas vpijočega v puščavi. Koliko se je že moledovalo, prosilo, da bi se kdo nas nesrečnih hribovcev usmili ter nam našo nadlogo, sila slaba pota popravil s tem, da se sila slaba in strma občinska pot med Vrzencem in Št. Joštom uvrsti med okrajne ceste.

Izmoledoval je naš poslanec, velezaslužni gosp. Povše predlanskim v deželnem zboru 200 gld. za napravo načrta in proračuna. Ker je načrt izdelan, hrepeneče čakamo, da bi se nam prikazala mavrica upanja in bi mogli z drugim svetom občevati.

Naj bi se oni gospodje, ki imajo našo osodo v rokah, potrudili gledat, kako škodo napravljajo kmetu slaba pota ter hudi klanci.

Kako trpi zdravje in blagostanje prebivalstva. Ako imajo gospoda le količkar sreča za ubogega trpinca, gotovo mu bodo na pomoč hiteli. Ali naj smo mi hribovci edini zapuščeni? Ali ne plačujemo redno, če tudi težko, velikih davkov? Vseled slabih in drugih nezgod blagostanje ljudstva peša, da se ne moremo več doma preživeti in se je začelo na tuje seliti. Naš priden, delaven kmetič gleda z žalostnim pogledom v prihodnost in je zgubil nado boljših časov.

Naj bi vendar pomislili gospodje pri zelenih mizah, kadar iz deželne mošnje „kebre“ spuščajo, da je nam hribovskim kmetom treba pomoči, in sicer hitre pomoči brez odloga.

Se nekaj.

Tukajšnji občinski odbor je v seji 15. maja t. l. enoglasno izvolil častnima občanoma preblagorodnega gosp. c. kr. vladnega svetnika Ivana Mahkota, deželnega glavarja Otona Detelo ter našega občeljubljenega deželnega poslanca Franca Povšeta.

Iz Trsta, 26. maja. Dostikrat poudarjajo nasprotniki naši, da je Trst povse laško mesto. Toda kaj takega gotovo ne trdi nihče, ki mesto le nekoliko pozna, in naj bi bil tudi naš nasprotnik, priznati vendar mora, da so v Trstu tudi Slovenci v velikem številu zastopani. Bili bi pa lahko še mnogo bolj očitni, da bi se držali starih šeg in navad svojih pradedov. Žalibog moramo povedati, da se je v teku kratkih let obrnilo mnogo na slabše. Odkar so namreč naši nasprotniki začeli očitno v kot potiskati našo narodnost in naglašati le svojo, boji se dostikrat tudi sicer pošteni Slovenec očitno govoriti svoj jezik. Izginila je do malega ona noša, ki je krasila osobito okoličansko prebivalstvo in ki je jasno pričala, da ob Adriji biva rod, ki ni enak rodu onkraj morja.

Danes pa je do malega drugače. Izginile so stare šege, sedaj izginja jezik. Prav dobro se še spominjam nekega dogodka s starim slovenskim možem v kratkih hlačah. Prijatelj hotel se je nekoliko z ujem ponorčevati, ali on se mu odreže: „Ko bi imeli Slovenci še kakor nekdanj kratke hlače, ne bi Lah gospodarili po Trstu.“

Krivicu pa bi delal Primorcem ob Adriji, ako bi rekel, da so vsi in le oni taki. Nikakor, ampak naravnost grajati mora človek na stotine slovenskih starišev, ki so prišli s Kranjskega ali pa s kršnega Krasa, ki niso znali besedice laški, njih otroci pa maternega jezika niti od daleč ne poznajo. Skrajna malomarnost je, da taki stariši ne čislajo toliko svojega jezika, da bi ga naučili govoriti svoje otroke. Ne smemo se potem čuditi, da imamo toliko najbolj zagrizenih Lahonov, v kojih priimkih se v obilnem številu nahajajo črke č, š, ž, in ki ob vojaškem naboru po laški kolnejo, vozeči se proti Vipavi, Postojni, Logatcu in Ljubljani.

Res bi mi utegnil kdo odgovoriti, da je krivda na tem, ker ni slovenskih šol. Resnica je to in bridka resnica. Toda ako so stariši kaj vredni, znal bo otrok, predno v šolo pride, že dobro svoj jezik, in potem se ni bati, da bi se tako hitro naučil zaničevati ga; toda učiti se ga mora takoj in v se sesati ga z materinim mlekom.

Pri našem magistratu imajo za vsakdanje potrebe denarja dosti preveč. Kako bi ga pa tudi ne imeli? Za dohodke jih nikdo ne vpraša, za stroške tudi ne in tako je v kalnej vodi lahko loviti ribe. Ako bi pa človek pogledal v notranjo upravo, videl bi nekako tako-le: Za dobrodelne namene: Lahom tisoči, Slovincem 0; za slovenske šole v okolici niti dovolj učnih moči, za laške velike podpore.

Vsprejmo se tudi neizprašane učiteljice brez kakega spričevala, da znajo le dobro poitalijančevati. Če pa nimajo še izkušnje, naj se jim da odpust, da se nauče, po vrhu pa se jim da še denar za pot v Trident in nazaj, to pa zato, ker se ondi lažje pride do spričeval sposobnosti. Dalje: v podporo mlademu „Lega nationale“ nekaj tisočakov, za laške šole v okolici itd. itd., konec vsega neznosne naklade in obremenjenja prebivalstva — tudi slovenskega.

Kar so lahoni že pred petimi leti zahtevali, dosegli so sedaj. Pri „Lovcu“ v katinarski župniji imeli bodo svojega duhovnika in — laško šolo za slovenske otroke. V Križu pa napravi „Lega nationale“ svojo laško šolo, zdatno podpirana z denarji iz mestne hiše, recte žulji Slovencev. Žalostna nam majka!

V Zagrebu, 24. maja. V enem mojih dopisov je statistično dokazano, da slovanski živelj na zemljišču kraljevine Slavonije nazaduje, in da se umika tujemu, Nemcem in Madjarom, kar je gotovo žalosten pojav v našem sedanjem položaju, ko se moramo vedno za naše pravice boriti. Čudno pa je, da nazadujemo tudi v onih strokah, v katerih smo popolnoma neodvisni od Ogerske, kar zopet dokazuje, da nismo dosti vztrajni v delu in da marsikaj prezremo, česar ne bi smeli.

Tako nam dokazuje zadnji popis, da v šolstvu naš narod ni tako napredoval, kakor bi bil moral. Zadnjih pet let (od 1885—1890) ni bilo na tem polju pravega napredka začeti od ljudske šole pa do vseučilišča. Niti se je povečalo število šol, niti učencev, dapač nazadovale je, ter imamo zdaj relativno več analfabetov, nego smo jih imeli pred petimi leti. Posebno pa se čuti veliko pomanjkanje učiteljev ter imamo zdaj za 30% premalo učiteljev, kolikor bi jih moralo biti v primeri s številom prebivalstva. Tudi število učencev na srednjih šolah se ni relativno povečalo, a slušateljev na vseučilišču ni zdaj nič več, nego pred petimi leti. In vendar je hrvaško vseučilišče edino na slovanskem jugu, kjer bi moralo biti vsaj še enkrat toliko dijakov, nego jih je zdaj.

Prepotrebna medicinska fakulteta se ne odpre še tako hitro, a na druge fakultete ne morejo slušatelji iz zapadne državne polovice radi poznatih zaprek. Slovan je že tako sručen, da ga povsod zastavljajo, kjer se le dá, pa tako mu tudi v tem slučaju niso hoteli pomoči zakonodavni zbori. Samo v enem pogledu napredujemo tudi v šolstvu, namreč da se množe pri nas v najnovejšem času nemške in madjarske šole v nevarnem številu. Od leta 1885—1890 so se pomnožile pri nas nemške šole za 10% in madjarske za 7%, dočim hrvaške samo

za 15%. Tega leta je bilo namreč šol hrvaških 1189, nemških 51 in madjarskih 15; samo Čehi pošiljajo svoje otroke, katerih je za šolo sposobnih čez 2000, v hrvaške šole.

Zs iz teh števil se vidi, kako hitro se v istini širi tuji živelj med nami, in mi vse to hladnokrvno gledamo. Dočim so Madjari v celem Medjumurju, kjer prebivajo edino le Hrvati, že vse šole pomadjarili ter hrvaščino povsod iztisnili, daje se pri nas i Nemcem i Madjarom pravica odpirati šole tudi tam, kjer ni ravno tako potrebna. Tudi v tem se vidi, kako slabi so sploh Slovani; tujcem popuščamo v vsem, a svojega ne znamo braniti. Mi moramo biti pravični vsakemu, a nam nobeden. Dokler ne bomo tudi mi tako pogumno in ponosno branili vseh svojih pravic, kakor to delajo naši protivniki, tako dolgo bomo vedni sluge drugih narodov. Na Dunaju živi do 200.000 Čehov in Nemci ne dovolijo javne šole, pri nas v Zagrebu imamo Nemcev nekaj stotin, in vlada je dovolila precej nemško šolo in še celo protestantsko. Pa v kratkem dobimo tudi gotovo madjarsko šolo, kjer čedalje več Madjarov dohaja k nam. Nemcu in Madjaru mora biti vse, Slovanu pa le po možnosti, a kriv si je sam, ker ne zahteva, kakor bi moral, ker sploh ni trd, kakor oba prva.

Naj navedem še nekoliko števil o našem šolstvu iz zadnjega popisa, da opravičim mojo gorenjo trditev. Ljudskih šol smo imeli l. 1890 vseh 1259, tedaj pride ena šola na 1734 prebivalcev; 1885 pa je bilo 1235 šol, ali ena na 1532 prebivalcev. Tedaj se je število šol nasproti številu prebivalcev pogoršalo v tem času za 13,4%. L. 1885 smo imeli v teh šolah 116.225 učencev, tedaj poprečno 90 na eno šolo in 65 na enega učitelja; leta 1890 pa je bilo 133.263 učencev, tedaj 106 na eno šolo ter 70 na enega učitelja. Po tem takem je tudi tukaj nazadek, ali še večji pa med onimi otroci, ki bi morali pohajati šolo, in ki ji v istini pohajajo. Dočim je l. 1885 od popisanih 196.832 otrok hodilo v šolo 116.225, tedaj 69,3%, bilo jih je l. 1890 od 223.000 otrok redovitih učencev samo 133.263 ali 67,4%, tedaj skoraj 2% manje. Po številu otrok moralo bi biti učiteljev na ljudskih šolah 2787, ali v istini jih je samo 1924. Manjka jih tedaj 863 ali 30,8%.

To pomanjkanje se ne opaža, ker ne hodijo vsi za šolo sposobni otroci v šolo. Ali v kljub temu pa je podmladek našega učiteljstva preneznaten, kajti vsako leto jih nastopi službo okoli 70, a umre ali odstopi okoli 60. Na strokovnih šolah je bilo l. 1885 slušateljev 153, a l. 1890 je število naraslo le na 181. V srednje šole se je vpisalo l. 1885 od 15.000 učencev 3284, tedaj 21,7%, leta 1890 pa od 21.000 učencev samo 3600 ali 17%. Na vseučilišču pa pride na 7 gimnazijalcev 1 vseučilišni dijak; že od l. 1885 naprej do sedaj se ta postotek ni pomnožil. Od norega predstojnika se nadejamo, da bode svojo poznato energijo na tem polju gotovo v kratkem zasnoval boljši napredek, za kar mu bode narod hrvaški gotovo tudi hvaležen, saj edina prosveta ga more povzdigniti iz gmočnih zadreg, v katerih se nahaja.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. maja.

(Nemška levica) vedno silneje dela na to, da si pridobi več vpliva na vladne posle. Nikakor ni zadovoljna s tem, da ima svojega zastopnika v ministerskem svetu, temveč skuša svoje pristaje zriinuti na vplivna mesta. Sedanji čas se jej zdi posebno ugoden, ker bode vlada pri vravnavi valute najbrž potrebovala njene pomoči. Tako poročajo nemški listi, da so bili te dni pri grofu Taaffeju dr. pl. Plener, baron Chlumecy in dr. Heilsberg, ter mu našli celo vrsto pritožeb. V prvi vrsti so nekda zahtevali, da dobijo Nemci v Bukovini svojega zastopnika v deželnem odboru. Dalje so se pritožili, zakaj vlada na Češkem ne nadaljuje delitev okrajev po narodnostih; izrazili so bojazen, da utegne Slovenec priti k najvišjemu sodišču, drugi pa v učno ministerstvo kot poročevalec za slovensko šolstvo. Pomenljivo je, da nemški listi pri tem napadajo Hohenwartov klub, kateri smatrajo kot največjo oviro, da ne pridejo levičarji na konja. No, naši radikaleci pa nehoté vodo napeljavajo na nemški mlin, ko dosledno napadajo Hohenwartov klub in njega posamezne člane. Želja naša je, da naši radi-

kaleci še o pravem času uvidijo napačno svojo taktiko.

(Celjski mestni zastop) se hoče upirati ukazu gledé na narodno enakopravnost, češ, da nema nobenega slovensčine zmožnega uradnika in torej ne more slovenskih vlog reševati slovenski; za slovenske prevode naj bi graško namestništvo preskrbelo uradnika. Celjska gospóda menda misli, da bode namestništvo tiho vzelo na znanje ta upor proti ustavi, ki velja tudi za celjski magistrat.

(Dolenjski železnici.) Včeraj je prišlo v Ljubljano iz Ribniške doline 30 voznikov, ki so naložili raznovrstno orodje za gradnjo železnice. V Šmariji že kopljejo predor z obeh strani. Vsi delavci se morajo zavarovati proti nezgodam. S 1. junijem se nekda prične delo pri Ljubljani.

(Novi denar.) Z Dunaja se nam piše, naj bi za besedo „Heller“ rabili vinar, češ, da je ta beseda našemu ljudstvu že znana. Drugi zopet nasvetujejo „belič“ in „penez“. „Slovenski Gospodar“ rabi besedo „bor“, ki je tudi na Kranjskem v rabi med priprostim ljudstvom. Predno se določi stalno ime, naj bi se oglasili tudi naši jezikoslovci.

(Društvo „Narodni dom“) ima v četrtek, dné 2. junija t. l., ob 7. uri zvečer v novih čitalniških prostorih občni zbor. — Dnevni red: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Poročilo pregledovalnega odseka. 5. Volitev predsednika. 6. Volitev upravnega odbora. 7. Volitev pregledovalnega odseka. 8. Nasvèt gledé zgradbe društvenega poslopja. 9. Posameznosti. — Z ozirom na važnost 8. točke želeli je prav mnogobrojne udeležbe, h kateri vabi vse čl. p. n. ustanovnik, deležnike, darovatelje in podpornike najprijaznejše upravni odbor.

(Ljubljanski magistrat) naznauja, da se bodo vsak četrtek popoldne ob 3. uri v mestni dvorani brezplačno stavile kóže.

(Ogenj v Davči.) Iz Sorice se nam poroča, da je 25. t. m., zjutraj ob 8. uri, začelo goreti na hlevu pri Francetu Preželjcu v Davči. Ogenj mu je upeljal gospodarsko poslopje in tudi hišo. Škode cenijo nad 2000 gld. Zgorela so štiri teleta in trije prašiči; tudi drugo živino so hudo opečeno komaj rešili. Pogorelec je bil zavarovan pri banki „Slaviji“ za 1000 gld. Sodiijo, da je zažgala zlobna roka.

(V tržaški škofiji) bode mil. gospod delil sveto birmo: Dne 29. maja na Repentabru, 30. maja v Tomaji, 31. maja v Avberji, 1. junija v Divači, 2. junija v Rodiku.

(Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske) od 15. do 21. maja: Novorojencev 22, umrlo je 22 oseb, in sicer 7 za jetiko, 15 za različnimi boleznimi. Med umrlimi je bilo 5 tujecev, 6 v zavodih.

(Banka „Slavija“) imela je dne 15. t. m. svoj občni zbor. Iz letnega poročila, katero nam je priposlalo generalno ravnateljstvo, posnemamo, da je dne 31. decembra leta 1891 banka „Slavija“ štela 228.472 članov, ki so imeli pri njej zavarovanega kapitala 227.260.287 gld. 64 kr. Zavarovalne premije vplačalo se jej je 1.755.603 gld. 46 kr.; izplačala pa je svojim zavarovancem za škode in deleže vzajemno podedovanjskih društev 1.571.628 gld. 68 kr. Same obresti, katere je banka prejela od plodonosne naložitve svojih fondov, znašale so 235.882 gld. 87 kr. in so se porabile za zopetno pomnožitev fondov, ki kljubu ogromnim izplačilom v lanskem letu iznašajo 5.479.788 gld. 90 kr. Kako zelo skrbi banka „Slavija“ za varnost svojih članov, razvidno je iz tega, da iznaša nje rezervni fond za požarna zavarovanja 69 1/2 % vseh letnih premij, dasi ministerski razpis že 33 % letnih premij proglašja za zadostno rezerviranje. Tudi za svoje uradnike skrbi banka „Slavija“ prav uzorno, kajti njihov pokojninski fond, ki je nastal večinoma iz prebitkov uprave, iznaša že 209.742 gld. 79 kr., in je le malo privatnih zavodov, katerih uradništvo bi bilo za starost svojo le približno jednako dobro preskrbljeno. Banka „Slavija“ je v 23 letih svojega obstanka plačala za škode 20.012.991 gld. 82 kr.

(Stekel pes.) Iz Št. Vida nad Ljubljano se nam poroča, da se je minolo sredo z Gorenjskega pripodil stekel pes ter ugriznil neko žensko iz Stanežič. Žensko so takoj prepeljali v tukajšnjo bolnišnico. Oklal je tudi nekega voznika. Pod Sentvidom je psa s kolom potolkel župnikov blapec iz Sore. Dne 24. t. m. pa je menda isti pes v Škofji Loki ugriznil dva moža in jednega dečka.

(Neve orglje) imata brata Zupana postavljene v Kamni Gorici v svoji delavnici. Vsakdo si jih lahko ogleda prihodnji teden in čez binkošne praznike do

7. junija. Orglje so velike in imajo dva manuala. Naročene so za sv. Ilj na Štajerskem.

(Ustrelil) se je tukaj nočoj z revolverjem podčastnik domačega pešpolka Gustin, rodóm iz Metlike. Našli so ga danes zjutraj mrtvega v sobi. Vzrok samomora ni znan.

Delniška družba „Mercur“. Četrty redni občni zbor delniške družbe „Mercur“ je bil dné 25. t. m. pod predsedstvom V. pl. Thomanna. Iz poročila ravnatelja Reinitza je posneti, da je bilo upravno leto 1891 jako ugodno za družbo. Delokrog se je močno razširil. Vsled tega se je izdalo novih 1200 delnic po 500 gld. nominalne vrednosti. Od posameznih vrednostij, ki so se posredovanjem družbe naložile, so: 4 1/2 % zastavni listi ogerske komercijalne banke, 4 1/2 % zastavni listi ogerske hipotečne banke, 5 % zastavni listi sibijske hranilnice, 4 % prioritete železnice Eisenerz-Vordernberg itd. Čisti dobiček leta 1891 je znašal 292.594 gld. 57 kr., od t-h odpade kot 5 % obresti delniškega kapitala 75.000 gld., 5 % za rezervni fond, kar znaša 9778 gld., in 10 % upravnemu svetu, to je 19.556 gld. Upravni svet je dalje nasvetoval, da se dotacija rezervnega fonda zviša na 25.000 gld., določi po 50 gld. superdividende za prvih 2400 delnic, po 25 gld. pa za drugih 1200 delnic, skupaj 150.000 gld., 23.088 gld. 57 kr. pa se vpiše na nov račun. V upravni svet je bil izvoljen Jos. Binder; revizorja sta M. Lehmann in L. Nathan, namestnik J. Lederer. Dividende, in sicer za prve delnice po 75 gld., za druge po 37 gld. 50 kr., se bodo izplačevale od 1. junija t. l.

Telegrami.

Dunaj, 27. maja. Pod predsedstvom trgovskega ministra je svet državnih železnic danes pretresaval od viteza Bilinskega nasvetovano zvišanje tovornih tarifov ter po živahni debati odklonil predloge z 29 proti 27 glasovom.

Dunaj, 28. maja. Valutni odsek se je osnoval in izvolil Jaworskega predsednikom, Plenerja in Deyma predsednika namestnikoma. Prva meritorična seja je bila danes dopoldne.

Dunaj, 28. maja. V zbornici poslancev se je nadaljevala debata o naknadnem kreditu za pomoč državnim služabnikom. Finančni minister je izjavil, da ne more pritrditi sklepu, s katerim bi se napravil primanjkljaj v državnem proračunu. Pomisliti je, da vsa Evropa gleda na avstrijski budget, odkar so se predložile valutne predloge. Po končni besedi Beerovi, ki je skušal ovreči ministre pomisleke, je sklenila zbornica preiti v podrobno debato. V podrobni debati vsprejel se je zakon po besedilu budgetnega odseka, da se v ta namen dovoli jeden milijon. Rešil se je zakon takoj tudi v tretjem branju.

Rim, 27. maja. Vlada je vložila ostavko, katero pa je kralj odklonil. Govori se, da bodo nove volitve dné 23. junija.

Kodanj, 28. maja. Govori se, da car in prestolonaslednik za nekaj dnij zapustita Kodanj in se zopet vrneti. Nadvojvoda Friderik odpotuje v torek.

Kansas City, 28. maja. Ciklon je zadel mesto Wellington v državi Kansas; 500 oseb je mrtvih in ranjenih, središče mesta je razrušeno in začelo goreti.

Umrli so:

23. maja. Franc Sajovic, posestnikov sin, 12 let, Florjanske ulice 33, katar v črevih.
24. maja. Marija Rihteršič, gostija, 80 let, Krakovske ulice 12, kap.
25. maja. Ana Rüger, posestnica, 85 let, Poljanska cesta št. 44, kap. — Franciška Jerina, posestnikova hči, 25 let, Cesta v mestni log 16, jetika.
26. maja. Jožef Židan, delavčev sin, 3 mesece, Tesarske ulice 3, enteritis.

V bolnišnici:

24. maja. Josipina Koler, kovačeva hči, 1 dan, oslabljenje.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	termomera v mm	toplomera po Celsiusu			
7. u. jut.	739.8	16.0	sl. svzh.	jasno	
27. u. pop.	738.6	28.2	sl. jzap.		0.00
9. u. zveč.	739.2	19.4	brezv.		
Srednja temperatura 21.2°, za 5.1° nad normalom					

Stanje avstro-ogerske banke

dné 23. maja 1892.

(Brzojavno poročilo.)

Bankovcev v prometu	gld. 393.607.000 (—10.546.000)
Kovinski zaklad	245.149.000 (— 247.000)
Listnica	139.767.000 (—11.318.000)
Lombard	22.636.000 (— 349.000)
Davka prosta bančna rezerva	gld. 59.415.000 (+11.734.000)

Zahvala.

Podpisani zahvaljujemo se najtopleje Smonu Srebotu iz Vodice nad Vipavo, ker je deloma nas same, deloma ude naših družin raznih boleznij, v katerih nismo upali več pomoči, z neškodljivimi sredstvi brezplačno ozdravil.

V Podkraju, dné 20. maja 1892.

Jakob Rupnik, Andrej Kobal, Matija Srebot,
Kanji Dol št. 10. Podkraj št. 25. Višnje št. 5.
Janez Bajec,
Podkraj štev. 47.

273 1

Naznanilo in priporočilo.

Podpisani usojam si velečastiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom, patronom in cerkvenim dobrotnikom uljudno naznaniti, da sem z dnem 1. maja t. l. premestil svojo delavnico cerkvenega orodja

iz Poljanske ceste št. 3

na Poljansko cesto št. 8.

Zahvalim se ob jednem dostojno za meni dosedaj v obilici izkazano naklonjenost ter prosim, da mi blagovolijo tudi v bodočnosti č. gg. naročevalci nakloniti potrebna pasarska dela; jaz pa se bodem trudil, da z dobrim, poštenim delom, nisko ceno in točno izvršitvijo opravičim zaupanje ter si tako pridobim vedno širši delokrog. — Priporočuj se v mnogobrojna naročila, beležim

velespoštovanjem

Ivan Kregar,

274 1

pasár in srebrar,

v Ljubljani, Poljanska cesta št. 8.

Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch,

tovarna dežulkov,

Ljubljana, Mestni trg 15.

Primerna darila za Binkošti

priporoča uljudno

Fran Čuden,

urar,

preje J. GEBE,

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11,

ter vabi uljudno preš. duhovščino in sl. občinstvo na ogled svoje velike izborne zaloge najraznovrstnejših

žepnih ur, zlatih, srebrnih in nikelnatih, stenskih ur z nihalom, ur s stolom in ur budilnik (Weckeruhren), ur z godbo in godbenih valčkov v ličnih politiranih omaricah, raznovrstnih verižic, prstanov in uhanov.

Cene žepnim uram so naslednje:

Najfinije nikelnate ure	od gld. 3.80 do 6.—
" srebrne ure s ključem	" 7.50 " 10.—
" srebrne remontoir-ure	" 7.50 " 12.—
" iste z dvojnimi oklepom	" 9.— " 18.—
" zlate ure za dame	" 16.— " 35.—
" zlate ure za gospode	" 24.— " 130.—

Garantiram povsem za poštenost pri meni kupljenega blaga; za zanesljivost mehanizma pa poldrugo leto jamčim. — Cenjeni naročniki se mogó prepričati, da moje blago ni zamenjati z dunajskim tovarniškim blagom, vzile temu, da prodajem dobro blago za res nizko ceno.

Popravila izvršujem točno in zanesljivo ter jamčim za dobro izvršbo. — Vnanjim naročnikom pošrežem po želji z obratno pošto. 17-3 205 38 8

Ilustrovani ceniki na željo gratis .n franko.

Slovanski bratje!

Praktična goslarška šola

od Ivana Malata, 169 3-2

Izide v 10 snopiščih po 20 stranih. Vsak snopišč velja 50 kr. s poštnino. Ta šola je za vsacega Slovana prav lahko umevna, ker obsega prav malo razlag, toliko več pa materijala za vaje, ki je vzet iz velikega zaklada češko-slovanskih narodnih pesnij. Doslej so izšli 3 snopišči (1-3) ter se dopoljujejo vsakemu na ogled. Velebin Urbánek, Praga, I., 305.

Vincenc Čamernik,

kamnosek,

v Ljubljani, Parne ulice 9,

se najljubšeje priporoča prečastiti duhovščini v izvršitev naročil vsakovrstnega

cerkvenega umetnega kamnoseškega dela,

kakor: altarjev obhajilnih miz itd.,

slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najraznovrstnejših po najnovejših obrisih prav lično iz različnih vrst marmorja izdelanih

nagrobnihih spomenikov.

Vse na tukajšnjem pokopališču stoječe in pri njem izgotovljene spomenike, kateri se vsled nedovoljnega zidanega temelja nagibajo, popravlja brezplačno dvakrat na leto in sicer spomladi in pred Vsemi svetimi.

Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se priporoča v vsakovrstna

starbinska dela,

katera fino, trpežno in ceno izvrši. 252 6-2

Filijalo sem popolnoma opustil.

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse zobne operacije in zobna plombovanja

A. PAICHEL,

(12) 88 zobozdravnik (4)
pri Hradskega mostu I. nadstr.

Izdelovatelja najraznovrstnejših in raznobarvenih 239 15-5

peči iz glinaste snovi
in
kahljic za štedilna ognjišča

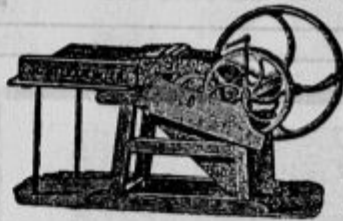
Uran in Večaj,

v Igriški ulici šte. 8 v Ljubljani
(v hiši gđc. Seunikove)

priporočata prečast. duhovščini in sl. občinstvu v mestu in na deželi svojo bogato zalogo. Povabita tudi one, ki se zanimajo, na ogled svoje delavnice in zaloge res izvršnega, trpežnega v njihovo stroko vstevajočega se blaga.

Cene so jako nizke, ker se zadovoljiva z malim dobičkom.

Vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo,

mlatilnice, čistilnice za žito, triérje, slamoreznice, mline za sadje, stiskalnice za sadje in vino, za grozdje, kakor vse druge stroje in priprave za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo itd. priporoča v najnovejši in najboljši obliki, po ceni:

IG. HELLER, DUNAJ,

Praterstrasse 78.

Illustrirani zapisi in pekovina plana v hrvaškem, nemškem, italijanskem in slovenskem jeziku po zahtevu brezplačno in franco. — Čas za poskušanje — garancija opredeljena po pogoji.

165 (12-2)

Ivan Kregar,

pasar in izdelovatelj cerkvenega orodja

LJUBLJANA, Poljanska cesta 8,

(zraven gostilne »pri zvezdi«).

opozarja in toplo priporoča prečastiti duhovščini in slav. cerkvenim predstojništvom svojo novourejeno **pasarsko delalnico,**

v kateri izdeluje v najraznovrstnejših oblikah in slogih cerkveno orodje, kot: monštrance, ciborje, kelihe, tabernakeljne, svečnike, léstence itd. iz najtrše in najzanesljivejše kovine, lično in cenó po poslanih uzorcih ali lastnem načrtu. — Staro orodje popravlja in prenavlja, posrebuje in pozlatuje v ognji tudi strelovodne osti po najnižji ceni. — Izvršeno blago pošlje dobro spravljeno in poštne prosto. 1592 (52-22)

Sarg-ovo zdravstveno oblastveno preskušeno zobno čistilno sredstvo

KALODONT.

Dobiva se v lekarnah in parfumerijah itd. kos po 35 kr. (1419) 17

Razglas

gledé starbe hiše „Hranilnega in posojilnega društva“ (posojilnice) v Ptui.

Podrlo bode se posojilnično poslopje v Florjanskih ulicah št. 3 v Ptui (prej Bračko) in potem sezidalo novo dvonadstropno poslopje.

Oddajo se sledeča dela:

1. Težaška in zidarska dela	proračunjena na 16320 gld.
2. Kamnoseška dela	675 "
3. Tesarska dela	3680 "
4. Mizararska, ključarska, glažarska in mazarska dela	4870 "
5. Kleparska dela	380 "
6. Lončarska dela (peči)	750 "
7. Malarska dela	520 "
8. Podiranje hiše	proračunjeno na 980 "
Skupaj	28175 gld.

Navedena dela oddala bodo se potem oferta posamezno ali pa tudi skupaj in se ponudniki vabijo, da pismene ponudbe v pisarni „Hranilnega in posojilnega društva“ v Ptui do 10. junija t. l. ob 12. uri dopoldne vložijo.

Redno kolekovanemu ofertu (ponudbi) ima se priložiti 5% vadij proračunjenega zneska in se imajo offeri tako sestaviti, da se ponudba pri posameznih kategorijah (delah) vstave v odstotkih izrazi.

Proračun in stavbinski pogoji so na razpolago v pisarni „Hranilnega in posojilnega društva“ v Ptui od 30. maja t. l. naprej.

V PTUJI, dné 24. maja 1892.

270 3-1

„Hranilno in posojilno društvo v Ptui.“

Zavarovanje proti toči

na Kranjskem, Koroškem in Štajerskem

oskrbuje po najnižjih stalnih cenah

glavno agentstvo v Ljubljani

(pisarna Rožne ulice šte. 15)

ogersko-francoske zavarovalne družbe

(„Franco-Hongroise“)

Jamčevalni zaklad nad 6¹/₂ milijonov goldinarjev av. velj.

Škode se kulantno poizvedo in točno izplačajo. — Premije se na željo lahko plačajo še le jeseni.

Družba je dosedaj plačala nad 50 milijonov goldinarjev av. velj. za škode zavarovancem.

Ponudbe zaradi prejetja agentur naj se pošiljajo gorenjemu glavnemu agentstvu, kjer se vsprejemajo ponudbe in blagovoljno dajo pojasnila. 238 2-2

Zobni zdravnik iz Berolina
univ. med.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4, I. nadstropje, v Ljubljani.

ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne; ob nedeljah od 9. do 11. ure dopoldne. 38 24-21

Za uboge ob petkih od 9. do 10. ure dopoldne.

Najprimernejše birmsko darilo

so vsakovrstne

zlate in srebrne žepne ure,

katere ima

v veliki izberi v zalogi in po nizkih cenah

Jos. Černe

260 3-3

v Ljubljani, sv. Petra cesta 2, nasproti frančiškanski cerkvi v Mayr-jevi hiši.

Razprodaja

Pozor!

Gospo-

dinje

Pozor!

(29) 38

V prodajalnici

Andr. Druškoviča
v Ljubljani,

Mestni trg št. 9/10

dobiva se po najnižji ceni

— najboljša modrobela poste-
— klenjena ploščevinasta

kuhinjska posoda

Tu dobiva se tudi vsakovrstno hišno in kuhinjsko orodje po najnižji ceni.

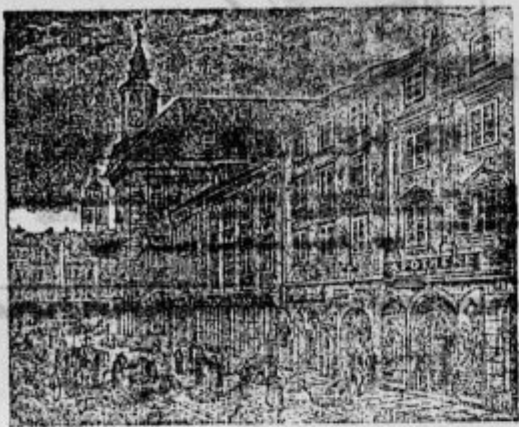
S tem ponuja se p. n. gospodinjam, prečast. duhovščini, gostilničarjem, predstojništvom bolnišnic itd. najboljša pri-
lika svojo hišno in kuhinjsko orodje po ceni spopolniti ali pa si novo omisliti.

Cele kuhinjske oprave za neveste od gld. 15.— do gld. 200.—

Vnanja naročila izvrše se takoj.

Najnižja cena!

Najnižja cena!

Za bolne in zdrave

je najboljša hranilno sredstvo, silno potrebno
za zdravje, priznana od zdravnikov kot „izvrstno“ in
od mnogih bolnikov s priporočili najtopleje priporočena

Trnkóczy-jeva

hmeljna sladna kava

z dobrim okusom iz lepo dišavo.

Zavitek s $\frac{1}{4}$ kg. velja 30 kr. — Jako ceno
priidejo zavitki 4 kg.

Dobiva se po poštni adresi pri **Ubaldu pl. Trnkóczy-ju**, lekarnarju v Ljubljani: na Dunaju imajo zalogo lekarnarji: **Viktor pl. Trnkóczy**, V. okraj, Hundstürmerstrasse 113; **dr. Oton pl. Trnkóczy**, III. okraj, Radetzkyplatz 17; **Julij pl. Trnkóczy**, VIII. okraj, Josefstädterstrasse 30; v Gradcu (Stajarsko) **Vendelin pl. Trnkóczy**, lekarnar; nadalje v vseh lekarnah, prodajalnicah dišav, kupcih itd.

(1391) Prekupci imajo obilen rabat. (18)

Lastno izdelovanje!

Marija Podkrajšek,

Ljubljana, Spitalske ulice 9,

priporoča prečast. duhovščini in slav.
občinstvu svojo bogato izbero

šopkov in vencev

za razne cerkvene potrebščine, n. pr.
pri Šmarnicah, o sv. Rešnjem Te-
lesu, pri novih mašah, za bandera
itd., v vseh velikostih, najpriprostejše
in najfinejše vrste.

Vence za neveste in birmanke.

P. n. trgovcem priporočam svojo
veliko zalogo na debelo ter zago-
tavljam najnižjo ceno s primernim
popustom.

227 6—6

Lastno izdelovanje!

Svoji k svojim!

Najnižje cene!

Menjalnica J. C. MAYER

ima čast naznaniti ustanovo

giro - oddelka

kar naj p. n. občinstvo blagovoljno vzame
na znanje.

251 6—4

Imovina v giro-računu

se obrestuje, dokler se drugače ne določi, po
3% pro anno.

(Pojasnila za giro-oddelek se dobivajo brezplačno v menjalnici bančne hiše.)

Dunajska borza.

Dne 28. maja.

Papirna renta 5%, 16% davka	95 gld. 95 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	95 " 50 "
Zlata renta 4%, davka prosta	113 " 80 "
Papirna renta 5%, davka prosta	100 " 95 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1000 " — "
Kreditne akcije, 160 gld.	320 " 25 "
London, 10 funtov strl.	119 " 40 "
Napoleon (20 fr.)	9 " 49 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 67 "
Nemških mark 100	58 " 50 "

Dne 27. maja.

Ogerska zlata renta 4%	110 gld. 90 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 " 90 "
4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	141 " — "
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	152 " 25 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	185 " — "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 " 25 "
Zastavna pisma	100 " 20 "
Kreditne srečke, 100 gld.	188 " 25 "
St. Genois srečke, 40 gld.	63 " — "

Ljubljanske srečke, 20 gld.	22 gld. 25 kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	17 " 50 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	24 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	63 " — "
Windischgrazove srečke, 20 gld.	— " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152 " 25 "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gld. st. v. 2857	50 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	87 " 10 "
Papirni rubelj	1 " 26 1/2 "
Laskih lir 100	46 " — "

MERCUR

menjarnična delniška
družba na Dunaju,
I., Wollzeile števil. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem
listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute
in devize.

Razna naročila izvršev se najtočneje.

Za nalaganje glavnic priporočamo:

- 4% galske propinacijske zadolžnice.
- 4 1/2% zastavna pisma peštanske ogerske komer-
cijalne banke.
- 4 1/2% komunalne obveznice ogerske hipotečne
banke z 10% premije.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podruž-
nice njene.

150.000 goldinarjev

se more dobiti z jedno

promeso 1864. leta.

Cela 4 1/2 gld., polovična 2 1/2 gld. in 50 kr. kolek.

Žrebanje že dne 1. junija.